

Мелітопольський інститут державного
та муніципального управління
Гуманітарного університету "ЗІДМУ"

**СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА
ТРАНСФОРМАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

*Матеріали Міжнародної
науково-практичної конференції
(6 травня 2005 року)*

**м. Мелітополь
2005**

УДК 316:323+159.923

Соціально-економічна трансформація суспільства в умовах глобалізації: Матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. / За заг. ред. В.М. Огаренка. – Мелітополь, 6 травня 2005 р. – Мелітополь, МІДМУ Гуманітарного університету “ЗІДМУ”, 2005. – 214 с.

У збірнику розглядаються соціальні, економічні, управлінські, психологічні та правові проблеми трансформації суспільства. Особлива увага приділяється аналізу напрямів соціально-економічного розвитку України в умовах глобалізації, дослідженню теорії і практики ефективного управління соціально-психологічними, історико-філософськими особливостями розвитку сучасного суспільства.

Для науковців, студентів, викладачів, аспірантів, а також усіх, хто цікавиться означеними вище проблемами.

Схвалено Вченою радою Мелітопольського інституту державного та муніципального управління Гуманітарного університету “ЗІДМУ”. Протокол № 3 від 31.03.05 р.

УДК 316:323+159.923

© Мелітопольський інститут державного та муніципального управління Гуманітарного університету “ЗІДМУ”, 2005

© Колектив авторів

СЕКЦІЯ 3

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ, ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКІ, ПРАВОВІ ТА ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Багрій Т.Є. шляхи відродження морально-духовних цінностей МОЛОДІ.....	164
Будько М.В. КОМУНІКАТИВНІ НЕВДАЧІ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ.....	166
Вагіс А.І. ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ „ПОРТФОЛІО” У ПРОФІЛЬНОМУ НАВЧАННІ.....	168
Волков О.Г. ФЕНОМЕН ДИКТАТУРИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗМУ.....	170
Воровка В.П., Непша О.В. ВІДТВОРЕННЯ КРАЄЗНАВЧОГО ПРИНЦИПУ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ПОЛЬОВИХ ПРАКТИК ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНОГО ЦИКЛУ.....	172
Воронин Д.Е. О ПРИНЦИПАХ ФОРМИРОВАНИЯ ЗДОРОВЬЕСБЕРЕГАЮЩЕЙ КУЛЬТУРЫ СТУДЕНТОВ ВУЗОВ В ПРОЦЕССЕ ЗАНЯТИЙ ПО ФИЗИЧЕСКОМУ ВОСПИТАНИЮ.....	174
Грищенко Є.В. ДИТЯЧА БЕЗПРИТУЛЬНІСТЬ І БРОДЯЖНИЦТВО: ПРОБЛЕМАТИКА І ПРИЧИНИ.....	176
Дегтяренко О.О. ПРОБЛЕМИ ПОДОЛАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО БАР'ЄРУ ПРИ ВПРОВАДЖЕННІ НОВИХ НАПРЯМКІВ МОТИВАЦІЇ.....	178
Замкова Т.В. ТЕКСТ І КУЛЬТУРА.....	180
Ізбаш С.С. ТИПОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ І ПРОБЛЕМИ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ.....	181
Коваль О.В. ТРАНСФОРМАЦІЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ У АСПЕКТІ ПОЕТИЧНОГО МОВОМИСЛЕННЯ “НЕОКЛАСИКІВ”.....	183
Лисенко О.В. ПРОФЕСІЙНО-ОСОБИСТІСНА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧИТЕЛЯ ЯК ФАКТОР УДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ.....	185
Литвина Ю.С. ВАЖЛИВІСТЬ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ.....	187
Надюк Н.М. ЗАСТОСУВАННЯ ТЕСТОВИХ МЕТОДИК ПРИ ВИЗНАЧЕННІ ОСОБИСТІСНИХ ЗДАТНОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО МЕНЕДЖЕРА.....	189
Науменко Н.В. ОБЩЕСТВЕННОЕ РАЗВИТИЕ И ГЛОБАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ.....	190
Плетка О.Т., Горностай П.П. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ГЕНДЕРНОЇ РОЛІ ОСОБИСТОСТІ У СУСПІЛЬСТВІ.....	192
Сиркіна О.І. УЧАСТЬ СУСПІЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ОСВІТІ.....	194
Столстова О.П. ТЕОРІЇ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ.....	195
Столяренко О.В. ГУМАНІСТИЧНІ ПРІОРИТЕТИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА І НЕОБХІДНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ЛЮДИНИ.....	197
Тараненко Г.Г., Кондрашова Я.О. ІДЕЇ ГУМАНІЗМУ В ФІЛОСОФІЇ І ПЕДАГОГІЦІ.....	199
Ткач Т.В. НАМІРИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО Й ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПРОСТОРУ.....	201
Троїцька Т.С. У ПОШУКАХ ФІЛОСОФСЬКО-МЕТОДОЛОГІЧНИХ ЕКСПЛІКАЦІЙ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ПЕРЕТВОРЕНЬ: ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ.....	204
Циверенко Г.П. ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ВИБОРЧИХ ПРАВ ГРОМАДЯН В КОНТЕКСТІ ОНОВЛЕННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	206
Черненко І.М. ФАХОВА ТЕРМІНОЛОГІЯ ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ.....	209
Шитова К.А. ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ.....	210

Болонського процесу має слугувати стимулом для розвитку науки, а звідси – і вищої освіти.

Троїцька Т.С., к. філос. н.
Мелітопольський державний педагогічний університет

У ПОШУКАХ ФІЛОСОФСЬКО-МЕТОДОЛОГІЧНИХ ЕКСПЛІКАЦІЙ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ПЕРЕТВОРЕНЬ: ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ

“Тільки освічені вільні”, - проголосив у свій час Епіктет. “Освіта й наука – це обличчя держави”, – говорять сьогодні політики. У філософських пошуках істини та сутності речей освіта й наука сприймаються як процес і результат надбання людиною свого образу в просторі культури.

У пошуку оптимальних та перспективних шляхів реформування освіти надзвичайно важливим стає розуміння традиційних і нових методологій пізнання та педагогічної діяльності. Цій проблемі присвячено чимало наукових праць відомих дослідників питань сучасної освіти. Але більшість із них, на нашу думку, не виходять за межі педагогічних парадигм. У той же час залучення фахівців інших галузей людинознавства до педагогічного пояснення природи Ното educandus постає як необхідний і логічний процес, а звернення до філософської (фундаментальної) методологічної складової можна вважати імперативною вимогою.

Метою нашої доповіді є спроба проаналізувати певні філософсько-методологічні орієнтації навчання й виховання.

Відомо, що пошук методології починається там і тоді, де й коли метод, що використовується, ставиться під сумнів. Старі освітні принципи й настанови (до речі, не настільки старі, якщо вони до цього часу спрямовують діяльність більшості педагогів) в усьому їх різноманітті спираються на визначення варіативності головних пріоритетів навчання й виховання. Так, для класичної традиції педагогіки безсумнівно цінним є те, чого навчають (зміст освіти) і, відповідно, той, хто цього навчає. Людина ж, яка навчається, є головним предметом некласичного підходу.

Класицизм у філософії виводить знання про людину із загального

уявлення про світ і людину як елемент цього світу, другорядний та залежний від нього, а педагог слугує лише посередником, який передає отримані знання учню та являє собою корпоративну мудрість класиків, яких він озвучує, та вся його індивідуальна значущість визначається майстерністю й адекватністю трансляції сталих позицій "авторитетів". Так, відоме висловлення Р.Декарта: "Scientia potencia est" починає бути "господарем" учителя й учня. Останнього взагалі слід "окультурити" виключно шляхом озброєння певною інформацією за допомогою детально опрацьованих програм і методик.

До речі, для класичного підходу в навчанні й вихованні позитивною характеристикою стає формування в учнів ретроспективного історичного погляду на предмети та явища, послідовність і логічність мислення, збереження спадковості в культурі тощо.

Сциєнтистська філософська освітня парадигма формувала, якщо можна так сказати, класичну людину, котра визнає пріоритет надіндивідуального світу, будь то Logos, Бог, природа, суспільство, держава, нація. Для неї світ постає як сума панівних абсолютів.

Урешті-решт, ця методологія, що спрямовує Людину на правильність, освіченість, еталонність, формує в учасників педагогічного процесу психологію "другорядності", "меншовартості" особистості, яка не прагне піднесення над встановленими функціями та рольовими статутами. Її пасіонарність виявляється кожен раз, якщо необхідно приймати рішення та долати перешкоди. Homo educandus перестає бути класичною Людиною лише тоді, коли відкриває для себе, що всі прочитані книжки та прослухані лекції не дають відповіді на запитання "Що робити тут і тепер?", і тоді, коли Людина повинна розраховувати тільки на себе в пошуках істини. Це в парадигмальному розуміння сприяє орієнтації її на некласичний підхід, який чекає на глибоке переосмислення в сучасних освітніх трансформаціях.